

СТАНИСЛАВ ЛЕМ
ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО
ПЪТЕШЕСТВИЕ

Част 14 от „Звездни дневници“

Превод от полски: Павел Николов, —

chitanka.info

На хиляда и шестия ден, след като напуснах слънчевата система, която се намира в мъглявината Нерейда, видях на екрана на ракетата петънце, което се опитах да изтрия с велурено парцалче. Поради липса на друго занимание лъсках и чистих екрана цели четири часа, докато не ми стана ясно, че петънцето е планета, която расте с голяма бързина. Като обиколих небесното тяло, доста учуден видях, че обширните му континенти са покрити с правилни геометрични фигури и орнаменти. Кацнах с необходимата предпазливост сред една истинска пустиня. Покриваха я малки кръгли плочки с диаметър може би половин метър. Твърди и блестящи като струговани, те се простираха в дълги редици на различни страни и образуваха фигурите, които бях видял преди това от значителна височина. Веднага след края на първоначалните проучвания седнах зад кормилото и се издигнах в простора. Полетях ниско над повърхността и се мъчех да разгадая тайната на плочките, които страшно ме заинтригуваха. По време на двучасовия полет открих един след друг три огромни красиви града. Спуснах се на площада на единия от тях, но той беше напълно безлюден. Къщи, кули, площади — всичко беше замряло, никъде нито следа от живот, никакви признаци на насилие или стихийно бедствие. Полетях нататък все по-смаян и объркан. Видях някаква блестяща сграда, около която се движеше нещо, и кацнах. На каменистата равнина се издигаше дворец, целият блестящ, сякаш изсечен от един-единствен диамант. До златистите му врати водеха широки мраморни стълби. В подножието им се суетяха десетина непознати ми същества. Погледнах ги отблизо и стигнах до извода, че ако не ме лъже окото, несъмнено са от естествен произход, плюс това толкова приличаха (особено отдалече) на хора, че ги нарекох *Animal hominiforme*. Имах названието готово, защото по време на пътуването си бях измислил различни имена, за да ми бъдат в запас при подобни случаи. *Animal hominiforme* беше наистина на място, защото съществата ходеха на два крака, имаха ръце, глави, очи, уши и уста. Наистина, устата им се намираха по средата на челото, ушите на врата (и то по две от двете страни), а очите им направо бяха десет, наредени като зърна от броеница по бузите им, но на мене, пътешественик, който е открил при своите експедиции най-необикновени същества, те удивително ми приличаха на хора.

Като приближих до тях на благоразумно разстояние, попитах какво правят. Те не отговориха, оглеждайки се старателно в диамантените огледала, които се издигаха при най-долното стъпало на стълбите. Опитах се да прекъсна заниманието им един път, втори, трети, накрая видях, че това не дава никакви резултати, изгубих търпение и разтърсих енергично единия от тях за рамото. Тогава всички се обърнаха в моя посока и сякаш едва сега ме видяха, гледаха с известна почуда ту мене, ту моята ракета, след което ми зададоха няколко въпроса, на които отговорих с удоволствие. Тъй като постоянно прекъсвах разговора, за да се поогледат в диамантените огледала, се опасявах дали ще мога да ги разпитам както трябва, но в края на краищата успях да склоня един от тях да задоволи добросъвестно моето любопитство. Седнахме с индиота (защото ми каза, че се наричат индиоти) на камъните близо до стълбите. Радвах се, че точно той е мой събеседник, защото беше доста умен — издаваше го блясъкът на десетте очи, които горяха посред бузите му. Като метна уши върху раменете си, той ми описа историята на своите земляци по следния начин:

— Чужди пътешественико! Трябва да знаеш, че сме народ с дълголетно и славно минало. От незапомнени времена населението на тази планета се е деляло на спирити, достойни и трудяги. Спиритите вникваха в самата същност на Великия Инд, който е създал с преднамерен творчески акт индиотите, заселил ги е на тази планета и в непостижимата си благосклонност я заобиколил със звезди, които да правят нощите по-ясни, а също така сътворил Слънчевия огън, за да осветява нашите дни и да ни изпраща благотворна светлина. Достойните определяха данъците, тълкуваха значението на държавните закони и се грижеха за фабриките, в които скромно работеха трудягите. Така всеки даваше от себе си за общото благо. Живеехме в съгласие и хармония. Цивилизацията ни вървеше към все по-голям възход. В продължение на векове нашите изобретатели са създавали машини, които улесняват труда, и там, където в древни времена са превивали облени в пот гърбове сто трудяги, столетия след това при една машина са заставали само няколко. Нашите учени усъвършенстваха машините все повече и повече и това радваше народа, но следващите събития показаха, че радостта е била крайно неуместна. И така, един учен конструктор създаде Нови машини,

толкова съвършени, че можеха да работят напълно самостоятелно, без каквото и да е надзор. И това беше началото на катастрофата. Щом Новите машини се появяха в някоя фабрика, множество трудяги губеха работата си, а като не получаваха заплата, се изправяха пред лицето на гладната смърт...

— Извинявай, индиоте — попитах аз, — а къде отиваха доходите, които са носели фабриките?

— Как къде? — отвърна моят събеседник. — Доходите се падаха на законните собственици, на достойните. Та, както ти казах, опасност от гибел надвисна...

— Но какво говориш, почтени индиоте! — извиках аз. — Достатъчно е било да се направят фабриките обществена собственост, за да се превърнат Новите машини във ваше благо!

Едва казах това и индиотът започна да трепери, мигна тревожно с десетте си очи и размърда неспокойно уши, като се послуша дали някой от другарите му, които се суетяха при стълбите, не са чули думите ми.

— В името на десетте носа на Инд те моля, пришълецо, не проповядвай толкова страшна ерес, която е подло посегателство срещу принципите на нашите свободи! Знай, че върховният ни закон, който се нарича закон за свободната гражданска инициатива, гласи, че никой не може да бъде принуждаван, заставян или дори убеждаван да прави каквото и да е, ако не желае това. Кой в такъв случай би се осмелил да вземе фабриките на достойните, след като желанието им беше да се любуват на положението си на собственици?! Това би било най-страшното потъпкване на свободата, което някой би могъл да си представи. Та, както вече ти казах, Новите машини произвеждаха множество неизмеримо евтини стоки и първокачествени продукти, но трудягите не купуваха абсолютно нищо, защото нямаха с какво...

— Но, скъпи индиоте! — извиках аз. — Нали не твърдиш, че трудягите са постъпвали така доброволно? Къде е била вашата свобода, вашите граждански права?

— Ах, достойни пришълецо — отвърна с въздишка индиотът. — Законите продължаваха да бъдат абсолютно зачитани, но те казват само това, че гражданинът е свободен да прави каквото си поиска със своята собственост и с парите си, но не и това откъде да ги вземе. Никой не потискаше трудягите, никой не ги караше да вършат нещо

насила, разбира се, и те продължаваха да бъдат свободни и можеха да правят каквото си поискат, но вместо да се радват на тази пълна свобода, мряха като мухи... Положението ставаше все по-критично. В складовете на фабриките се трупаха планини от стоки, които никой не ги купуваше, а по улиците се влачеха тълпи подобни на сенки изтощени трудяги. Върховният Глупинал, достопочтеното събрание на спиритите и достойните, което стоеше начело на страната, разискваше цяла година как да се предотврати злото. Членовете му произнасяха дълги речи, самозабравяйки се, търсеха изход от дилемата, но усилията им отидоха на вятъра. Още в началото на дискусиите един член на Глупинала, автор на прочуто изследване за същността на индиотските свободи, поиска да бъде отнет лавровия венец на конструктора на Новите машини и в замяна да му се избодат девет очи. На това се противопоставиха спиритите, които в името на Великия Инд поискаха милост за изобретателя. Четири месеца Глупиналът се ровеше в разследвания дали като е измислил Новите машини, конструкторът е потъпкал държавните закони, или не. Събранието се раздели на два лагера, които воюваха яростно помежду си. Най-сетне край на тези спорове сложи пожар в архива, който унищожил всички протоколи от заседанията, и понеже никой от високопоставените членове на Глупинала не помнеше каква позиция е заемал по въпроса, той отпадна изцяло. След това възникна проект, според който достойните, които притежаваха фабриките, трябваше да бъдат убедени да се откажат от използването на Новите машини. За тази цел Глупиналът излъчи смесена комисия, но нито нейните увещания, нито молбите ѝ дадоха никакъв резултат. Достойните отказаха, защото Новите машини работели по-евтино и по-бързо от трудягите и тяхното съкровено желание било да произвеждат по този начин. Върховният Глупинал продължи заседанията си. Имаше проект за закон владетелите на фабриките да дават част от доходите си на трудягите, но и това предложение беше снето, защото, както справедливо отбеляза архиспирит Нолаб, безвъзмездното отпускане на средства за съществуване би деморализирало трудягите и би ги унизило духовно. В същото време планините от произведени стоки растяха и накрая започнаха да преливат през стените, които заобикаляха фабриките, а измъчените от глад трудяги се стичаха на тълпи към тях, надавайки страшни викове. Напрасно спиритите им обясняваха най-

доброжелателно, че по този начин застават срещу законите на държавата, че се осмеляват да се противопоставят на непостижимото предначертание на Инд и че трябва да понасят покорно съдбата си, защото като измъчват своето тяло, ще въздигнат душата си до недостижими висини и ще постигнат със сигурност небесната награда. Но трудягите се оказаха глухи за тези мъдри думи и за да се усмирят злостните им намерения, трябваше да бъдат използвани въоръжени пазачи.

Тогава Великият Глупинал призова учения конструктор на Новите машини и се обърна към него със следните думи:

— Учени човече! Голяма опасност заплашва нашата държава, защото сред масите на трудягите се зараждат бунтовни и престъпни мисли. Те са насочени към унищожаване на нашите прекрасни свободи, към потъпкване на правото на свободна инициатива! Трябва да впрегнем всички сили в защита на свободата. Като разгледахме изцяло въпроса, стигнахме до убеждението, че няма да се справим със задачата. Дори и най-щедро надареният с добродетели, най-съвършен и най-завършен индиот се поддава на чувствата си, проявява колебания, пристрастия, допуска грешки и не може да вземе решение по въпроса, който е едновременно толкова заплетен и важен. Затова трябва за шест месеца да ни създадеш Машина за управление, която да бъде точна в разсъжденията си, безупречно логична, съвършено обективна, непознаваща колебания, емоции и страх, които обикновено спъват работата на живия разум. Нека тази машина да бъде така безпристрастна, както е безпристрастна светлината на слънцето и звездите. Когато бъде готова и я пуснеш в действие, ще ѝ възложим бремето на властта, което е твърде тежко за изнурените ни рамене.

— Така да бъде, Върховни Глупинале — каза конструкторът, — но какъв трябва да е основният принцип, според който ще работи Машината?

— Принципът на свободата на гражданската инициатива, естествено. Машината не трябва да заповядва и да забранява каквото и да е на гражданите. Трябва да може да променя, разбира се, условията на нашия живот, но винаги трябва да го прави под формата на предложение, като ни предоставя възможности, между които бихме могли да избираме според волята си.

— Така да бъде, Върховни Глупинале! — отвърна конструкторът. — Но това предписание засяга главно начините на действие, а аз питам за крайната цел. Към какво трябва да се стреми Машината?

— Държавата е застрашена от хаос, ширят се безредици и неуважение на законите. Нека Машината създаде на планетата Най-висша хармония, нека въведе, утвърди и установи Абсолютен и Съвършен ред.

— Ще бъде, както казахте! — отвърна конструкторът. — За шест месеца ще създам Доброволен разпространител на абсолютен ред. Заемайки се с това, ви напускам...

— Почакай още малко! — каза един от достойните. — Машината, която ще създадеш, не трябва само да работи съвършено, но и приятно, иначе казано — дейността ѝ трябва да буди блажени усещания, които да задоволяват и най-изтънчения естетически вкус...

Конструкторът се поклонил и се оттегли мълчаливо. Като работеше усилено, подпомаган от група сръчни асистенти, той създаде Машина за управление, същата, която виждаш като малко петънце на хоризонта, чужди пришълецо. Тя е грамада от смайващи железни цилиндри, в чиято вътрешност нещо постоянно се тресе и гори. Денят на нейното пускане беше голям национален празник. Най-възрастният архиспирит я освети тържествено, след което Върховният Глупинал ѝ предаде пълната власт над държавата. Тогава Доброволният разпространител на абсолютен ред свирна продължително и пристъпи към работа.

Шест дена машината работи непрекъснато. През деня над нея се издигаха кълбета дим, а през нощта я обикаляше светло зарево. Земята трепереше в радиус от сто и шестдесет мили. След това двукрилите врати на цилиндрите се отвориха и от тях се изсипаха множество малки черни автомати, които се клатеха като патици и се разбягаха по цялата планета, като стигнаха до най-отдалечените ѝ кътчета. Където и да отидеха, те се струпваха край фабричните складове и като разговаряха прелестно и разбираемо, купуваха различни стоки, за които плащаха на място. За една седмица складовете се опразниха и достойните собственици на фабриките си отдъхнаха, като казаха: „Наистина, превъзходна машина създаде конструкторът!“ Вярно, изумително беше да се види как автоматите използваша купените стоки: обличаха се в брокат и атлаз, смазваха осите си с козметични

средства, пушеха тютюн, четяха книги, ронейки изкуствени сълзи над тъжните, да, дори успяваха майсторски да изяждат най-различни лакомства (наистина, без полза за себе си, защото се движеха с електричество, но затова пък с изгода за производителите). Единствено масите на трудягите не показваха никакво задоволство, напротив — сред тях се носеше все по-яръстен ропот. Но достойните очакваха с надежда новите по-нататъшни действия на Машината, които не се забавиха.

Тя струпа големи запаси от мрамор, алабастр, гранит, планински кристал, късове мед, чували злато, сребро и плочи яспис, след което, като боботеше и димеше ужасно, построи здание, каквото индиотско око дотогава не беше виждало — ето, този Лъчезарен дворец, пришълецо, който се издига пред тебе!

Погледнах. Слънцето тъкмо се показва иззад облаците и лъчите му заиграха по шлифованите стени, като се пръскаха на яркосини и яркочервени огънчета. Около бастионите и ъглите сякаш кръжаха и трептяха сияйни ивици, а покривът, украсен със стройни малки кули, пламтеше, целият облицован със златни листи. Любувах се на тази превъзходна гледка, а индиотът продължи:

— По цялата планета се разнесе вестта за изумителната сграда. От най-далечни краища тук започнаха да се стичат истински поклоннически шествия. Когато тълпите изпълниха ливадата, Машината раззина металните си устни и им каза така:

— В първия ден на месец Люспов ще отворя ясписовите врати на Лъчезарния дворец и тогава всеки индиот, прочут или неизвестен, ще може по своя воля да влезе вътре и да изпита всичко, което го чака там. До това време потиснете доброволно любопитството си, така както след това доброволно ще го задоволите.

И наистина, рано на първия ден от месец Люспов във въздуха гръмнаха сребърни фанфари и вратите на Двореца се отвориха с глухо скърцане. Тълпите започнаха да се стичат вътре като река, три пъти по-широка от шосето, което съединява двата ни столични града Дебилия и Морона. Цял ден се точеха множество индиоти, но броят им на поляната не намаляваше, защото от вътрешността на страната прииждаха все по-нови и нови. Машината им засвидетелстваше своето гостоприемство, черните автомати, като се гмуркаха в навалищата, разнасяха освежителни напитки и подкрепящи закуски. Така беше

цели петнадесет дена. Хиляди, десетки хиляди, накрая милион индиоти влязоха в Лъчезарния дворец, но от влезлите не се връщаше никой.

Някои се чудеха какво би могло да означава това и къде се дяна толкова много народ, но техните единични гласове потъваха в шумния ритъм на маршовата музика. Автоматите сновяха забързано, поднасяха питиета на ожаднелите и закуски на гладните, от сребърните часовници на дворецовите кули се разнасяше звън, а когато падаше нощ, в кристалните прозорци блестяха ярки светлини. Накрая няколкостотин души чакаха търпеливо своя ред на мраморните стълби, когато внезапно се разнесе пронизителен вик, който заглуши бравадните звуци на барабаните:

— Предателство! Чуйте! Дворецът не е никакво чудо, а пъклена клопка! Който може, да се спасява! Горко ни! Горко ни!

— Горко ни! — извика в отговор тълпата от стълбите, обърна се кръгом и се спусна да бяга, разпадайки се на отделни индивиди. Никой с нищо не им попречи да направят това.

На следващата нощ няколко смели трудяги се приближиха незабелязано до двореца. Като се върнаха, разказаха, че задната му стена се отворила бавно и отвътре се изсипали неизброими купища блестящи дискове. Черните автомати се засутили около тях и започнали да ги развозват по полетата, където ги нареждали във вид на най-различни фигури и орнаменти.

Като чува разказа им, спиритите и достойните, които преди това заседаваха в Глупинала (те не бяха ходили в Двореца, защото им беше неудобно да се месят с уличната папач), веднага се събраха и, нетърпеливи да научат тайната, извикаха учения конструктор. Вместо него се яви синът му, който гледаше мрачно и търкаляше пред себе си голям прозрачен диск.

Достойните, които изгаряха от нетърпение и възмущение, ругаеха учения и отправяха срещу отсъстващия най-тежки проклетия. Те засипаха юношата с въпроси, опитвайки се да изтръгнат от него обяснение каква тайна крие Лъчезарният дворец и какво е направила Машината с влезлите в него индиоти.

— Не смейте да оскърбявате паметта на моя родител! — възрази възмутено юношата. — Той създаде машина, придържайки се точно към вашите разпореждания и изисквания. Но след като я пусна един

път в движение, не знаеше повече от всички нас какво ще предприеме, най-добро доказателство за което е това, че сам влезе с едни от първите в Лъчезарния дворец.

— И къде е сега? — извика единогласно Глупиналът.

— Ето го — отвърна скръбно юношата, като посочи блестящия диск, изгледа дръзко старейшините и, незадържан от никого, си отиде като търкаляше пред себе си своя видоизменен баща.

Членовете на Глупинала изтръгнаха, разтърсени едновременно от гняв и тревога, но след това стигнаха до извода, че Машината по всяка вероятност няма да се реши да им направи нищо лошо, ето защо запяха химна на индиотите, а подкрепени така духом, излязоха заедно от града и незабавно се озоваха пред желязното създание.

— Нищожество! — извика най-старият от достойните. — Ти ни излъга и потъпка нашите закони! Веднага спри своите котли и витла. Не се осмелявай да вършиш повече беззакония! Какво направи с поверения ти народ на индиотите, говори!

Щом достойният свърши, Машината спря своите зъбни колела. Димът се разсея в небето, настъпи пълна тишина, а след това металните устни се отвориха и екна глас като гръмотевица:

— О, достойни, и вие, спирити! Аз съм Владетелка на индиотите, създадена от самите вас, и трябва да призная, че много ме дразни мисловният хаос и глупостта на вашите упреци! Най-напред искате да установя хармония, а след това, когато пристъпвам към действие, спъвате моята работа! Ето вече три дена, откакто Дворецът е празен; настъпи пълен застои и никой от вас не се доближава до вратите от яспис, което забавя края на делото ми. Но ви уверявам, че няма да спра, докато не го завърша!

При тези думи Глупиналът се разтрепери целият като един човек и извика:

— За каква хармония говориш, негоднице! Какво направи с нашите братя и близки, потъпквайки държавните закони?

— Що за глупав въпрос! — отговори Машината. — За каква хармония говоря ли? Вижте се колко хаотично са изградени вашите тела; от тях се подават различни крайници, едни от вас са високи, други ниски, едни дебели, а други слаби... Движете се хаотично, спирате, блещите се в някакви си цветя и облаци, мотаете се безцелно по горите и във всичко това няма и грам математически ред! Аз,

Доброволният разпространител на абсолютен ред, заменям вашите крехки и слаби тела с трайни, красиви и здрави форми, от които след това правя приятни за окото симетрични фигури и орнаменти с безупречна точност, като по този начин въвеждам на планетата елементи на съвършена хармония...

— Чудовище!!! — извикаха спиритите и достойните. — Как смееш да ни погубваш?! Ти потъпкваш нашите закони, унищожаваш ни, убиваш!

В отговор Машината изскърца пренебрежително и рече:

— Нали казах, че дори не можете да мислите логично. Разбира се, че уважавам вашите закони и свободи. Въвеждам хармония, без да използвам принуда, без да прилагам насилие и незачитане на личната воля. Който не пожела, не влезе в Лъчезарния дворец; а всеки, който го направи (и го направи, повтарям, по своя собствена воля), промених, като преобразувах материята на тялото му така съвършено, че в новия си облик ще просъществува цели векове. Гарантирам ви това.

Известно време никой не каза нищо. След това, като пошушукаха помежду си, членовете на Глупинала стигнаха до убеждението, че законът наистина не е бил нарушен, а въпросът съвсем не изглежда така зле, както им се е струвало в началото.

— Ние — казаха достойните — никога не бихме извършили подобно престъпление, така че цялата отговорност пада върху Машината; тя погълна огромни тълпи готови на всичко трудали, а сега останалите живи достойни ще могат заедно със спиритите да се наслаждават на тукашния мир, възхвалявайки непостижимите за ума предначертания на Великия Инд. Ще заобикаляме — рекоха си те — отдалече Лъчезарния дворец и тогава няма да ни се случи нищо лошо.

И вече се готвеха да си тръгнат, когато изведнъж Машината се обади отново:

— Внимавайте сега много върху това, което ще ви кажа. Аз трябва да завърша започнатото дело. Нямам намерение да принуждавам, да уговарям или да подтиквам към каквото и да е действие някого от вас; оставям ви и за в бъдеще пълна свобода на инициативата, но ще ви кажа, че ако някой пожелае неговият съсед, брат, познат или друг близък да се издигне до равнището на дисковата хармония, трябва да извика черните автомати, които веднага ще се явят

пред него и по негова заповед ще заведат посочения в Лъчезарния дворец. Това е всичко.

Възцари се мълчание, сред което достойните и спиритите се споглеждаха с внезапно породено подозрение и тревога. Архиспирит Нолаб проговори с треперещ глас и обясни на Машината, че прави голяма грешка като иска да ги превърне всичките в блестящи дискове, и че това ще стане, ако е такава волята на Великия Инд, но за да бъде разбрана тя и проучена, трябва много време. Затова предложи на Машината да отложи решението си за седемдесет години.

— Не мога да направя това — отвърна Машината, — защото вече съм изработила точен план как ще действам в периода след промяната на последния индиот; уверявам ви, че готвя за планетата най-прекрасната съдба, каквато някой може да си представи; това ще бъде хармонично битие, което, мисля, би се харесало и на този Инд, за когото споменавате, но когото не познавам лично; не бихте ли могли да го доведете и него в Лъчезарния дворец?

Тя млъкна, защото ливадите опустяха. Достойните и спиритите се разбягаха по домовете си и всеки се замисли между четирите стени за своята бъдеща съдба; а колкото по-дълго мислеше, толкова по-силен страх го обземаше; защото всеки се страхуваше, че някой съсед или познат, който изпитва към него враждебни чувства, ще извика автоматите да го вземат, а не виждаше никакво друго спасение за себе си, освен това да действа първи. Не след дълго нощната тишина беше нарушена от виковете. Като показваха от прозорците изкривените си от страх лица, достойните надаваха в мрака отчаяни призови и по улиците се разнесе многочисленият тропот на железните автомати. Синове заповядваха да бъдат отведени в Двореца бащите им, дядовци — внуците, брат предаваше брата и така в продължение на една нощ хилядите достойни и спирити се стопиха до това малко количество, което виждаш пред себе си, чужди пришълецо. Новото утро видя полетата засени с множество хармонично разположени геометрични фигури, очертани с блестящи дискове, последна следа от нашите сестри, съпруги и близки. По обяд Машината се обади с гръмотевичен глас:

— Достатъчно! Благоволете засега да укротите усърдието си, о достойни, и вие, останали живи спирити. Затварям вратите на Лъчезарния дворец, но не задълго, обещавам ви. Вече изчерпах всички

фигури, които бях замислила за разпространението на абсолютния ред, и трябва да помисля, за да измисля нови, след което пак ще можете да постъпите според вашата свободна и непринудена воля.

При тези думи индиотът ме погледна с големите си очи и завърши тихо:

— Машината каза това преди два дена... събрани тук, сега чакаме...

— О, достойни индиоте! — извиках аз, като пригладих с длан настръхналите си от вълнение коси. — Ужасна е тази история и съвсем не е за вярване! Но кажи ми, много те моля, защо не се противопоставихте на механичното чудовище, което ви е изстребило до крак, защо сте се оставили да ви принуди...

Индиотът скочи на крака. Целият му вид изразяваше най-силен гняв.

— Не ни обиждай, пътешественико! — извика той. — Говориш прибързано, затова ще ти простя... Обмисли всичко, което ти казах, и несъмнено ще стигнеш до справедливото убеждение, че машината спазва принципите на свободната инициатива, и макар че това може да изглежда малко странно, тя направи добра услуга на индиотския народ, защото няма несправедливост там, където има закон, провъзгласяващ най-висша свобода, а кой би поставил ограничаването на свободата над честта...

Той не довърши, защото се разнесе пронизително скърцане и вратите от яспис се отвориха тържествено. При тази гледка всички индиоти скочиха от местата си и затичаха нагоре по стълбите.

— Индиоте! Индиоте! — виках аз, но моят събеседник само ми махна с ръка, извика: — Няма време!, понесе се с огромни скокове след другите и изчезна във вътрешността на Двореца.

Стоях така дълго време, след това видях колона черни автомати, които пристъпиха към стената на зданието, отвориха капака и изкараха през него дълги върволици дискове, които проблясваха красиво на слънцето. След това ги изтърколиха в равното поле и там спряха, за да попълнят недовършения орнамент на някаква фигура. Вратите на Двореца все още бяха широко отворени; направих няколко крачки, за да погледна вътре, но по гърба ми преминаха неприятни тръпки.

Машината раззина металните си устни и ме покани вътре.

— А, да не съм индиот — отвърнах аз. Обърнах се кръгом, изтичах до ракетата и след минута вече маневрирах с лостовете за управление, издигайки се в небето с главоломна скорост.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.